

ДЕКЛАРАЦИЯ

Ние, участниците в Кръглата маса на тема:

„ВИКТИМИЗАЦИЯТА И ЖЕРТВИТЕ НА ПРЕСТЪПЛЕНИЯ: ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ЗАКОНОДАТЕЛЯ, ПРАКТИКАТА, ОБЩЕСТВОТО“

Проведена на 20.02.2023 г. в София, по повод 22 Февруари - Европейския ден за жертвите на престъпления, организирана от Института за решаване на конфликти (НПО) и с активното участие на представители на Министерството на правосъдието, Министерството на вътрешните работи, съдебната власт, академичния сектор и неправителствени организации, ангажирани с проблематиката,

Обединени от идеята, че въпреки, че за жертвите на престъпления в България вече е направено немалко от всички ангажирани страни, все още остават нерешени проблеми, които не търпят отлагане,

Отчитайки, че тази уязвима, широка и разнообразна група от силно виктимизираното ни общество заслужава приоритетно внимание,

Вземайки предвид, че в Европейски контекст тече процес на смяна на парадигмата и жертвата, като „нова икона на наказателната политика“ получава все по-засилено внимание и подкрепа,

Съобразявайки, че преминаваме от подход, основан на нуждите на жертвата, към подход, основан на нейните права, което превръща държавата в задължен субект спрямо жертвите на престъпления,

Считаме, че в ускорен порядък следва да бъдат предприети редица мерки, които да поставят жертвите в България в съизмерима позиция с жертвите в другите Европейски страни.

За целта **предлагаме и настояваме:**

- Без забавяне да бъдат приети изготвените промени в Наказателно-процесуалния кодекс, Наказателния кодекс, ЗПФКПП и другите релевантни актове, които да подобрят правния статус, защитата и услугите на жертвите на престъпления, и да доведат до отпадане на наказателната процедура спрямо България за непълно транспониране на Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета на ЕС от 25 октомври 2012г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления (Директива за жертвите);
- По-конкретно, необходимо е уреждане на допълнителни права на жертвите, особено на досъдебна фаза, с оглед подобряване на положението им в наказателния процес и привеждането му в съответствие с Директивата за жертвите;

- Следва да се предоставят по-широк кръг социални и специализирани услуги за жертвите, на национално ниво, а не като дейности по проекти и резултат на усилията на далновидни практики;

- Индивидуалната оценка на нуждите на жертвите, поради важните й процесуални проекции, следва да се осъществява от квалифицирани специалисти;
- Особен акцент да бъде поставен на децата –жертви и техните потребности;
- По-пълно информиране на жертвите за техните права и улесняване на механизмите за подкрепа, включително психологическа, правна, финансова и т.н.;
- Въвеждане на възстановително правосъдие, в частност медиацията жертва-извършител и семейните съвети, като инструмент за по-пълноценна и адекватна на съвременните реалности защита на жертвите, а и по-добър отговор на престъпленията на редица извършители - непълнолетни лица, извършили престъпления за пръв път и др.;
- Да се финансират по-добре компенсационния механизъм и другите дейности в подкрепа на жертвите;
- Да се адресира с конкретни антивиктимогенни политики засилващата се виктимизация при киберпрестъпления, престъпления от омраза, трафик на хора, домашно насилие, сексуален тормоз и други широко разпространени престъпления, както и травмата от тях, особено при косвените жертви и вторичната виктимизация;

По-пълноценно и широко прилагане на добрите практики от чуждестранния опит;

- Разширяване на концепцията за пострадал и възприемане на универсалното понятие жертва;
- Обсъждайки необходимостта от нови подходи в институционализацията на национално ниво, предлагаме създаването на специален координиращ орган-Комисар за правата на жертвите, който да бъде обединителен център на фрагментираните в действията си организации и институции;
- Да се интегрираме по-добре в международното виктимологично пространство, включително и чрез създаване на българска секция към Световното общество по виктимология;
- Да се усъвършенства знанието на всички нива за жертвите на престъпления посредством въвеждане на обучение по Виктимология и Възстановително правосъдие за студентите и практиците;

- Да се създаде неформална мрежа от всички заинтересувани, с оглед бъдещи съвместни действия.

С изводите и конкретните предложения от дискусията на Кръглата маса ще бъдат сезирани Парламента, заинтересуваните институции и организации.

Декларираме своята готовност като организации, институции и в лично качество да работим за постигането на тези цели.